

Datum
11 mei 2023

Toelichting gedeeltelijke wijziging peilbesluit
Bijlmerring II voor polder De Nieuwe Bullewijk,
peilgebied 7.4-5b Abcouderbaan Golfterrein de
Hoge Dijk

Carola Hesp

Inhoud

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1	Aanleiding gedeeltelijke wijziging peilbesluit	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doel gedeeltelijke wijziging peilbesluit	7
1.3	Leeswijzer	7
2	Het gebied en ligging	8
3	Peilbesluit en drooglegging	9
3.1	Peilbesluit	9
3.2	Drooglegging	9
3.3	Gewenste peilwijziging	9
3.4	Juridische procedure	10
3.5	Onderbouwing	10
4	Waterhuishoudkundige veranderingen en effecten	10
4.1	Wijzigingen watersysteeminrichting	10
4.2	Waterkwaliteit	11
4.3	Bodemdaling	11
4.4	Effecten omgeving	11
4.5	Mitigerende maatregelen	12
5	Belangenafweging	12
6	Communicatie	12
7	Onderhoud en toekomstig beheer	13
8	Literatuur	13

1 Aanleiding gedeeltelijke wijziging peilbesluit

1.1 Aanleiding

De verslechterde speelmogelijkheden op de Abcoudebaan (peilgebied 7.4-5B) van het golfterrein de Hoge Dijk in Amsterdam zijn aanleiding om het peilbesluit voor polder De nieuwe Bullewijk gedeeltelijk te wijzigen. Het maaiveld van het golfterrein is in de loop van de jaren gedaald door inklinking en zetting waardoor de baan bij natte omstandigheden snel onbespeelbaar wordt. De exploitatie van het terrein komt in de problemen door de toenemende onderhoudskosten en het verminderen van de speelmogelijkheden.

De Stichting de Hoge Dijk (de beheerder van het golfterrein) heeft daarom het waterschap verzocht om een peilverlaging in de winter van de Abcoudebaan (peilgebied 7.4-5B). Deze gedeeltelijke peilwijziging is nodig om de bespeelbaarheid van de baan te vergroten. Met deze peilverlaging vinden door de beheerder ook onderhoudswerkzaamheden/maatregelen plaats bij zowel de golfbaan voor de bespeelbaarheid en in de naastgelegen ecozone om de natuurwaarden te verbeteren.

Zowel het golfterrein als de ecozone, maken onderdeel uit van het groengebied Amstelland een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en de provincie Noord-Holland. Het golfterrein en de ecozone zijn in eigendom van Staatsbosbeheer en in erfpacht bij groengebied Amstelland. Het golfterrein is in ondererfpacht uitgegeven aan Stichting openbaar golfterrein De Hoge Dijk.

1.2 Doel gedeeltelijke wijziging peilbesluit

Een gedeeltelijke wijziging van het peilbesluit zorgt ervoor dat het peil in peilgebied 7.4-5b opnieuw wordt vastgelegd en daarbij beter aansluit bij de functie golfterrein en natuur van het gebied. Het peilbesluit is voor dit peilgebied daarmee weer geactualiseerd.

1.3 Leeswijzer

Deze notitie is een toelichting op de gedeeltelijke wijziging van het peilbesluit. In deze notitie staat een korte kenschets van het gebied in hoofdstuk 2 (H2) en het peilbesluit (H3) En worden de waterhuishoudkundige veranderingen en effecten (H4) en de belangen (H5) in beeld gebracht. In H6 wordt kort ingegaan op de communicatie waarna H7 afsluit met de onderhouds- en beheeraspecten.

2 Het gebied en ligging

Het gebied ligt in het zuiden van de gemeente Amsterdam op de grens met de provincie Utrecht, tussen de A2 en de Abcouderstraatweg. De Holendrecht en het Abcoudermeer vormen de zuidgrens van het gebied. Het gebied is in gebruik als golfterrein. In het bestemmingsplan De Hoge Dijk, vastgesteld op 18 juni 2013, heeft het gebied functie natuur met waarde ecologie. De gronden zijn bedoeld voor o.a. groen- en sportvoorzieningen.

De oorspronkelijke bodem bestaat uit 6 tot 8 m dik veen waarin ook klei aanwezig is. Onder deze veenlaag bevindt zich het pleistocene zand.

Figuur 1. Ligging van het golfterrein de Hoge Dijk

3 Peilbesluit en drooglegging

3.1 Peilbesluit

Het peilgebied ligt in de polder Nieuwe Bullewijk, en is daarmee onderdeel van het Watergebiedsplan Bijlmerring en het peilbesluit Bijlmerring II dat op 24 november 2011 is vastgesteld. De gedeeltelijke wijziging is van toepassing op peilgebied 7.4-5b waar een ander peil gewenst is.

Het vigerende peil uit 2011 voor dit peilgebied betreft een flexibel peil met een bovengrens van NAP -3,05 m en een ondergrens van NAP -3,15 m.

Figuur 2. Ligging Abcoudebaan, peilgebied 7.4-5b en de ten zuiden hiervan gelegen ecozone peilgebied 7.4-5a

3.2 Drooglegging

Door de aangebrachte grond in het verleden varieert de drooglegging sterk over de baan. De huidige drooglegging varieert tussen de 30 a 40 cm op de lagere delen tot meer dan 100 cm op de hoger (opgehoogde) gelegen delen.

3.3 Gewenste peilwijziging

De bespeelbaarheid van het golfterrein vraagt om een peil dat lager ligt dan het vigerende laagst gehanteerde peil van -3,15 m NAP in peilgebied 7.4-5b. Op de laagste delen van het terrein is een drooglegging tussen de 30 a 40 cm aanwezig. Dit komt de bespeelbaarheid niet ten goede waarmee de exploitatie van het golfterrein in gevaar komt. Door de waterpeilen in de winter te verlagen wordt de drooglegging op de laagste delen ca. 40 cm (zie bijlage).

De gewenste toekomstige peilen voor peilgebied 7.4-5b zijn NAP -3,05 m / -3,25 m (ZP/WP) in plaats van een flexibel peil met een boven en ondergrens.

Met de werkzaamheden die het golfterrein uitvoert om de bespeelbaarheid van de baan te vergroten wordt eveneens de naastgelegen ecozone hersteld. Dit gebeurt door meer diversiteit in

de beplanting aan te brengen, extra waterpartijen te graven en herstelwerkzaamheden uit te voeren aan kunstwerken.

3.4 Juridische procedure

Vanwege de wens tot peilwijziging van het gehele peilgebied 7.4-5b is een wijziging via een vergunning niet mogelijk. Om in aanmerking te komen voor een vergunning voor peilafwijking mag het gebied, volgens de waterschapsverordening, niet groter zijn dan 10% van een peilgebied. Hier gaat het om een peilwijziging voor het gehele peilgebied. De stichting de Hoge Dijk had eerder wel ingezet op dit spoor, maar dit is door het waterschap vanwege bovengenoemde reden niet mogelijk. Vervolgens is door de stichting de hoge Dijk gevraagd om een wijziging van het peilbesluit. Het traject tot peilwijziging betreft een openbare procedure volgens uniforme openbare voorbereidingsprocedure in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

In Bijlage 1. zijn de peilvakken in de toekomstige situatie weergegeven.

3.5 Onderbouwing

Indien geen peilverlaging plaatsvindt wordt in de nabije toekomst de golffunctie niet meer goed mogelijk in de wintersituatie. De exploitatie van het golfterrein komt daarmee in gevaar. Vanwege het aanwezige grondgebruik als golfbaan en de in het bestemmingsplan bestemde functie als o.a. sportvoorziening, kan volgens het vigerende beleid van het waterschap de huidige situatie worden gefaciliteerd. Echter vanuit het remmen van bodemdaling is het niet wenselijk het peil te verlagen ondanks dat het hier geen veenweide betreft. In de toekomst zal een verdere peilverlaging niet meer vanzelfsprekend zijn.

De gemeente Amsterdam en de terreinbeheerders zijn inhoudelijk betrokken bij het verzoek tot waterpeilverlaging. De beheerder van het terrein en het groengebied Amstelland zijn al langer bezig (sinds 2018) met de wens tot peilverlaging. Dit traject is al opgestart voordat het 'water en bodem sturend' principe meer leidend is geworden in het maken van keuzes. De gewenste peilverlaging voor het terrein is in de loop van het traject teruggebracht van 20 naar 10 cm.

Het groengebied Amstelland is beheerder van de terreinen. Zij willen de uitvoeringswerkzaamheden voor de golfbaan en voor de ecozone tegelijkertijd oppakken. In de ecozone wordt met de werkzaamheden het vergroten van de biodiversiteit nagestreefd. Het peil in de ecozone wordt niet veranderd.

Een alternatief is het ophogen van het terrein met grond. Door ophogen van het terrein zal echter versnelde daling (door zetting en klink) optreden, waardoor de toegenomen drooglegging versneld weer afneemt.

4 Waterhuishoudkundige veranderingen en effecten

4.1 Wijzigingen watersysteeminrichting

In de toekomstige situatie worden op de Abcoudebaan (peilgebied 7.4-5b) nieuwe waterplassen gegraven die aansluiten op het bestaande water. Ook worden waterpartijen uitgebaggerd door de terreinbeheerders. Ditzelfde geldt voor de ecozone (peilgebied 7.4-5a), waarbij eveneens waterpartijen geschoond en gebaggerd worden.

4.2 Waterkwaliteit

Het baggeren en schonen van sloten en vergroten van de waterpartijen en het uitvoeren van het achterstallig onderhoud in de ecozone, is erop gericht om een impuls te geven aan het verbeteren van de waterkwaliteit.

4.3 Bodemdaling

Bodemdaling wordt sterk beïnvloed door de hoogte van de grondwaterstand en de grondslag. Lage grondwaterstanden leiden tot meer oxidatie van veen waardoor de bodem daalt. Hoe minder ontwateringsmiddelen van sloten, greppels of drainage hoe langer neerslag wordt vastgehouden en hoe hoger de grondwaterstand. Een stuurknop is het oppervlaktewaterpeil.

In het geval van de Abcouderbaan betreft het glooiend terrein dat in 2002 is aangelegd door het aanbrengen van een nieuwe laag (veen) grond van ca. 1 a 1,5 m op het toen bestaande maaiveld. Dit om voldoende drooglegging te verkrijgen voor het gebruik als golfterrein.

Door inklinking en zetting van het veen in de grond is het maaiveld gedaald. Op basis van een uitgevoerd maaiveldalingsonderzoek (Waternet, 2022) daalt het maaiveld gemiddeld 1 cm per jaar. De inklinking is relatief groot door het gewicht van de opgebrachte grond. De opgebrachte grond is deels aangevoerde grond en deels vergraven grond van het terrein zelf (uit de gegraven waterpartijen). Het betreft dus een grotendeels niet natuurlijke situatie van de bodemopbouw.

Door de inklinking van de grond verslechteren de speelomstandigheden van het terrein waardoor de exploitatie in gevaar komt. In eerste instantie was de wens vanuit de stichting golfterrein de Hoge Dijk om het peil te verlagen met 20 cm tot –3,30 m NAP. Dit is teruggebracht naar een verlaging tot een winterpeil van –3,25 m NAP.

In de nota peilbeheer, het afwegingskader voor het nemen van peilbesluiten, is aangegeven dat tot 2030 bij het vaststellen van de peilen de bodemdaling gevolgd mag worden. Het vorige peilbesluit is 13 jaar geleden vastgesteld (in 2011) en de gemiddelde bodemdaling op het terrein is 1 cm per jaar. Op basis van deze gegevens is een peilverlaging van 10 cm volgens het beleid geoorloofd.

Echter het remmen van bodemdaling is eveneens een doelstelling van de nota peilbeheer. Oxidatie van veen en daarbij optredende bodemdaling is voornamelijk een proces dat in de zomerperiode optreedt en minder in de winterperiode. Perioden van langdurige droogte (weinig neerslag) en hogere temperaturen versnellen de oxidatie van veen. De grondwaterstand zakt in zo'n periode diep uit in de percelen.

De peilverlaging is gewenst voor de wintersituatie, in de periode met een neerslagoverschot. Dit levert een minder grote bijdrage aan het versnellen van de bodemdaling op dan een peilverlaging in de zomerperiode. Om de bodemdaling verder te vertragen wordt onderwaterinfiltratie aangelegd. Deze drainage komt op een niveau van ca. NAP –3,20 m waardoor in de zomermaanden infiltratie van oppervlaktewater in de bodem wordt bevorderd (Veenstra, 2021).

4.4 Effecten omgeving

Op basis van een onderzoek uitgevoerd door NL adviseurs adviesbureau voor natuurbeheer en landschapsoptimalisering (2021) zijn de effecten van de peilverlaging in beeld gebracht. Op basis van deze studie worden de volgende effecten geconstateerd:

- Door verlaging van het waterpeil op de Abcouderbaan zal bij de lagere delen in het terrein een iets dikkere laag veen boven het grondwater komen te liggen waardoor oxidatie van

het veen optreedt. Door ophoging van de golfbaan in het verleden treedt dit voornamelijk op bij de lagere delen van het terrein langs de waterpartijen. De drooglegging bij deze lage delen bevindt zich op ca. 40 cm.

- Op de Abcouderbaan neemt naar verwachting de vochtminnende vegetatie in aantal af als het waterpeil wordt verlaagd.
- In de ecozone zijn bij het op peil houden van het water geen effecten op de vochtminnende vegetatie te verwachten.

Kering

De noordelijke begrenzing van het peilgebied is de waterkering Hogendijk. Een iets lager peil in peilgebied 7.4-5B zorgt ervoor dat de gradiënt over de kering minder wordt met het naastgelegen peilgebied. Dit heeft een positief effect op de gestelde theoretische horizontale grondwaterstroming (mail Geotechniek, 18 januari 2023).

4.5 Mitigerende maatregelen

Er wordt een aantal mitigerende maatregelen voorgesteld.

- Om de bodemdaling zoveel mogelijk te remmen wordt bij het onderhoud van de Abcouderbaan onderwaterdrainage aangebracht op een niveau NAP –3,20 m. Deze drainage bevindt zich in de winter boven het waterpeil en in de zomermaanden onder het waterpeil, waardoor in de zomerperiode infiltratie van oppervlaktewater de bodem in bevordert (passief).
- In de verbindingszone (ecozone) worden bomen verwijderd, zodat het gebied niet volledig dichtgroeit en het gebied weer geschikt wordt gemaakt voor gidssoorten. De minimale afstand tussen de bomen wordt gewaarborgd, zodat het leefgebied van de vleermuizen niet wordt aangetast. Door het verwijderen van bomen wordt opname van bodemvocht verminderd wat positief bijdraagt aan de gewenste grondwaterstand.

5 Belangenafweging

De gedeeltelijke wijziging van het peilbesluit leidt tot een verlaging van het waterpeil van 10 cm in de winterperiode voor peilgebied 7.4-5b. Onderstaande belangen zijn afgewogen bij de peilverandering:

Biodiversiteit: met de benodigde werkzaamheden voor de peilverlaging worden door de terreinbeheerders ook werkzaamheden uitgevoerd in de ecozone en wordt het beheer aangepast om de biodiversiteit te vergroten.

Waterkwaliteit (Schoon water): waterpartijen in het gebied worden geschoond en gebaggerd.

Verder wordt riet gemaaid en wordt bladval in het water door bomen beperkt door het dunnen.

Bodemdaling: Bodemdaling wordt weliswaar niet voorkomen. Wel wordt alleen een peilverlaging in de wintermaanden toegepast en wordt onderwaterinfiltratie aangelegd.

Voldoende water: door verlaging van het waterpeil in de winterperiode en het graven van extra aansluitende waterpartijen is er meer berging in het watersysteem aanwezig.

Waterveiligheid: er zijn geen negatieve effecten op de stabiliteit van de waterkering de Hogendijk.

6 Communicatie

Het plan is tot stand gekomen met de beherende organisaties in het gebied te weten groengebied Amstelland, de gemeente Amsterdam en Staatsbosbeheer. De stichting Golfbaan de Hoge Dijk is in 2018 in contact getreden met de omwonenden. Er is op 13 december 2018 een informatieavond

gehouden waarbij de omwonenden op de hoogte zijn gebracht van de wens tot verlaging van het waterpeil in de winter bij de Abcouderbaan en de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden.

Een gedeeltelijke wijziging van het peilbesluit is een openbare procedure waarbij inspraak mogelijk is. Bij het ter inzage leggen van de stukken worden de eerder betrokken belanghebbende geïnformeerd. Ook worden de stukken op mijnoverheid.nl geplaatst waar een ieder de stukken kan raadplegen.

7 Onderhoud en toekomstig beheer

De werkzaamheden worden in zijn geheel uitgevoerd door de stichting de Hoge Dijk en het groengebied Amstelland. Voor aanpassing van kunstwerken en overige werken in en om het water wordt een vergunning aangevraagd bij het waterschap.

Er vindt door de peilverandering en de aanleg van nieuwe kunstwerken geen verandering plaats in het beheer en onderhoud van de waterhuishoudkundige situatie. Het peilbeheer blijft bij het waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

8 Literatuur

- NL adviseurs, 2021, Onderzoek naar de effecten van een grondwaterpeilverlaging op de ecologie
- NL adviseurs, 2021, Beheerplan ecozone Abcoudebaan Golfbaan de Hoge Dijk
- Veenstra Adviesburo Golfterreinen, 27 januari 2021 Baanverbeteringswerkzaamheden Abcouderbaan
- AGV, 2019 Nota peilbeheer
- AGV, 24 november 2011 Peilbesluit Bijlmerring II
- Waternet, 2022 Maaiveld daling peilgebied 7.4-5b
- Waternet, 18 januari 2023 Advies Geotechniek